

Aangeboden door de provincie Limburg

Welk Limburg wil jij?

Provincie Limburg verkent 2040 aan de hand van vier scenario's

"Limburg is innovatief en pionier"

Een doorkijk maken naar de toekomst vraagt expertise. Daarom ging de provincie Limburg een samenwerking aan met TomorrowLab.

Limburg toont hiermee niet alleen haar innovatief karakter, maar bewijst ook dat ze haar pioniersrol durft op te nemen. We zijn de eerste en voorlopig enige provincie die deze methodiek van toekomstverkenning en scenario-denken hanteert om een ruimtelijk beleidsplan uit te werken.

Niemand kan voorspellen wat de toekomst brengt. Maar als je de meest wenselijke strategische focus zet en alle mogelijke toekomstscenario's maximaal onderzoekt, dan kan je vandaag de beste keuzes maken voor morgen.

Gouverneur Herman Reynders

Hoe zal Limburg er tegen 2040 uitzien? Worden we de voorhaven van Antwerpen, het Vlaams Toscane of een groeiregio waarin verstedelijking en open ruimtes hand in hand gaan? De provincie Limburg legt de krachtlijnen vast voor het Beleidsplan Ruimte Limburg. Maar wél met de input van de Limburgers.

Op 20 juli 2018 keurde de Vlaamse regering de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) goed. Het gaat om strategische doelstellingen over hoe de ruimtes in Vlaanderen de komende decennia het best (niet) worden ingevuld.

Het BRV werd in de media al snel verengd tot 'betonstop'. Dat klopt echter niet. Want ook in de toekomst zullen we nog mogen bouwen in Vlaanderen. Maar we moeten sparsamer omgaan met onze open ruimte. Naast ruimte voor wonen en werken moet die er immers ook zijn voor bijvoorbeeld ontspanning, landbouw, bos- en natuurgebieden.

Het Beleidsplan Ruimte Limburg (BRL) kadert in het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV). Het is een precisering van de Vlaamse strategische doelstellingen op Limburgs niveau. Het denkwerk daarover onder leiding van Inge Moors, gedeputeerde van Ruimtelijke Ordening, is volop

bezig. Een van de meedenkers is TomorrowLab, een spin-off van Living Tomorrow dat we kennen van o.a. het Huis van de Toekomst in Vilvoorde en nu is uitgegroeid tot een innovatie- en kennisplatform over wonen, leven en werken in de toekomst.

Niets is zeker

Als iets zeker is, dan is het wel dat niets zeker is. Technologische innovaties, economische ontwikkelingen, politieke machtsverhoudingen, migratiestromen, verstedelijking, klimaat-opwarming... Allemaal onzekerheden die hoe dan ook een impact zullen hebben op hoe de wereld en Limburg er in 2040 uitzien.

Betekent dit nu dat we nog enkel kunnen wachten op wat er staat te gebeuren? Neen. We kunnen ons nu al voorbereiden en aanpassen. Daarom ontwikkelde de provincie vier scenario's over hoe Limburg er in 2040 zou kunnen uitzien.

Denken in scenario's biedt een houvast om met onzekerheden om te gaan.

Bij het ontwikkelen van deze vier scenario's voor Limburg stonden twee cruciale onzekerheden aan de basis: de mobiliteit en het bestuursniveau. Is alles in Limburg nog vlot en voor iedereen bereikbaar of enkel nog voor een beperkte groep? En zullen we op lokaal niveau nog veel beslissingsvrijheid hebben of zal het beleid vooral bepaald worden vanuit een nationale of internationale visie? Ieder scenario is daarnaast verder opgebouwd vanuit verschillende invalshoeken over geopolitiek, economie, klimaatbeleid en demografische ontwikkelingen.

Debatteer mee

De vier scenario's zijn **Transitiestad Limburg**, **Exploitatiegebied Limburg**, **Vlaams Toscane** en **Groeiregio Maas-Rijn**. Op de volgende pagina gaan we beknopt in op elk van die vier scenario's. Op de website www.welklimburgwiljij.be krijg je meer toelichting.

Welk scenario wordt het? Het is niet de bedoeling om voor één scenario te kiezen. De scenario's leveren wel inspiratie aan de provincie Limburg die finaal de krachtlijnen van de ruimtelijke ontwikkelingen in Limburg zal vastleggen. Maar je kan via de aangehaalde website wel mee debatteren en je zienswijze op Limburg in 2040 delen.

#4keerLimburg2040

Aangeboden door de provincie Limburg

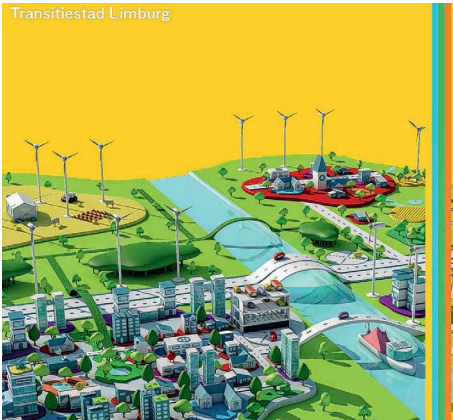
Limburg 2040: vier mogelijke scenario's

TRANSITIESTAD LIMBURG

In het scenario "Transitiestad Limburg" heeft onze provincie een sterke eigen identiteit en beslist ze zelf over de verdeling van de financiële middelen over de hele provincie en over de verschillende projecten zoals duurzame energie, mobiliteit, klimaat...

Kwalitatieve steden

Er is een mix aan wonen, werken, handel en ontspanning. Lokaal ondernemerschap bloeit op. Groen en water zorgen voor natuurlijke koeling. De mobiliteit is vlot en goedkoop. Stappen, trappen en openbaar vervoer gaan voor op de auto.

Vlotte mobiliteit

Het netwerk in de steden wordt aangevuld met mobiliteitshubs op goed uitgeruste knooppunten. Taksen ontmoedigen individuele verplaatsingen en verplaatsingen tijdens piekuren.

DE TECHNOLOGIE ZAL ONS EEN SERIEUZE DUW IN DE RUG GEVEN. VOLGENS DIT SCENARIO ZIJN DE ZELFRIJDENDE VOERTUIGEN EEN REALITEIT EN DAT BIEDT EEN ENORME KANS VOOR VORMEN VAN MICRO-COLLECTIEF VERVOER.

Tim De Ceunynck,
onderzoeker Vias Institute

OP HET VLAK VAN STEDELIJKE ONTWIKKELING ZITTEN IN DIT SCENARIO HEEL WAT GOEDE IDEEËN DIE EEN GEVARIEERD EN PERFORMANT LANDSCHAP MAKEN.

Stefan Devoldere, decaan Faculteit Architectuur en Kunst UHasselt

Gevarieerde open ruimte

Het landschap is gevarieerd met landbouw, bos, natuur, beekvalleien en dorpskernen. Het is kwaliteitsvol en biedt plaats voor energieproductie, korte-ketenlandbouw, waterbuffering, enzovoort.

EXPLOITATIEGEBIED LIMBURG

In de denkoefening "Exploitatiegebied Limburg" staan het economisch herstel en de groei als Antwerpse voorhaven voorop. Limburg heeft nog weinig slagkracht en is exploitatiegebied. Natuur, leefbaarheid en mobiliteit verdwijnen van de beleidsagenda.

Sterke industrialisering

Het gebied rond het Albertkanaal en de E313 is één grote industrie- en vervoersas met veel werkgelegenheid maar vooral voor lager opgeleiden. Multinationals domineren en houden minder rekening met de levenskwaliteit in de regio. Landbouw kent een schaalvergroting en de overblijvende natuur wordt vermarkt.

DIT SCENARIO BIEDT ECONOMISCHE OPPORTUNITEITEN. HET KAN BIJVOORBEELD EEN BROEDPLAATS ZIJN VOOR DE VERDERE ONTWIKKELING VAN DE LOGISTIEKE SECTOR.

Piet Pauwels, decaan Faculteit Bedrijfs-economische Wetenschappen UHasselt

Falend energiebeleid

Europa heeft zijn doelstellingen rond hernieuwbare energie niet gehaald. Er wordt opnieuw geïnvesteerd in kern- en biomassacentrales.

Beperkte mobiliteit

Openbaar vervoer en infrastructuur zijn geprivatiseerd en duur. Gewestwegen slibben dicht. Limburg wordt een doorvoerregio voor goederen.

VOLDOENDE VOEDSELVOORZIENING GARANDEREN WORDT EEN GROTE UITDAGING. LIMBURG HEEFT HIER DE TROEVEN VOOR.

Peter Bruggen, secretaris Provinciale Landbouwkamer Limburg

VLAAMS TOSCANE

In het Limburg van morgen als "Vlaams Toscane" floreert het toerisme, maar trekt de actieve bevolking weg. De Vlaamse Ruit (stedelijk gebied Brussel, Gent, Antwerpen en Leuven) groeit. Het groene Limburg compenseert dit met een afname van de economische activiteit tot gevolg.

Groene long van Vlaanderen

Er is veel ruimte voor water, natuur en bos. Grote domeinen worden privaat en zijn hierdoor beschermd tegen exploitatie. Dit trekt veel toerisme aan en verhoogt de weerbaarheid tegen de klimaatverandering.

BURGERS, OVERHEID EN BEDRIJVEN MOETEN ALS LOKALE REGIO'S SAMEN INVESTEREN IN DUURZAME ENERGIEPRODUCTIE

Robin Bruninx, general manager Encon

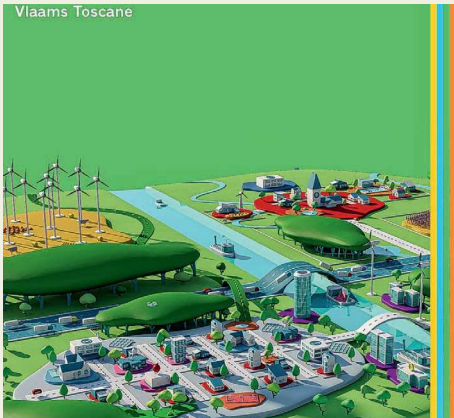
vergrijsd. De sociale kloof tussen arm en rijk vergroot.

HET ONDERSTEUNEN VAN BURGERINITIATIEVEN KAN EEN BELANGRIJKE ROL SPELEN BIJ HET WAARBORGEN VAN DE SOLIDARITEIT IN LIMBURG.

Aline Muylaert, oprichter CitizenLab

Grootschalige windturbineparken

Grote gebieden worden gebruikt voor de productie van windenergie om tegemoet te komen aan het internationaal klimaatakkoord.

Dure mobiliteit

Slimme en elektrische mobiliteit krijgt voorrang. Het openbaar vervoer is afgebouwd tot enkele rendabele lijnen. Verplaatsingen zijn duur.

Braindrain

Het aantal inwoners daalt. Talentvolle jongeren trekken weg en Limburg

GROEIREGIO MAAS-RIJN

"Groeiregio Maas-Rijn" is een vierde mogelijk scenario. Door een sterke bevolkingsgroei in de ruime regio breiden steden en dorpen uit. Wonen, handel, recreatie, industrie, diensten, landbouw en groen komen overal versnipperd voor.

Verregaande verstedelijking

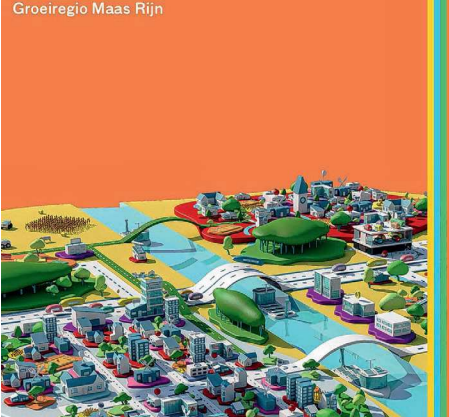
Er is een grote diversiteit in woonkwaliteit. Comfort en ecologisch wonen kosten geld. Stadskernen zijn overbevolkt, de open ruimte versnipperd of is versnipperd. De gevolgen blijven niet uit: overstromingen en extreme droogte komen regelmatig voor.

NATUUR IS CRUCIAAL IN DE KLIMAATUITDAGING EN MOET NEVENGESCHIKT ZIJN AAN ECONOMIE

Oda Walpot, team Vlaamse Bouwmeester

Mobiliteit is een dienst

Autobezit is sterk afgenomen. Mensen maken gebruik van een gevarieerd aanbod aan elektrische en autonome voertuigen. In de steden gelden zero-emissiezones. Op drukke wegen worden piekurtaksen geheven.

Diverse economie

Internationale ondernemingen bedienen de markt via lokale producenten, specialisaties en slimme leveringen. Er is een uitgebreid aanbod aan diensten en industrie.

ER IS TE WEINIG INGESPEELD OP HET COLLECTIEF VERVOER. WE KUNNEN ALLE WAGENS VERVANGEN DOOR ELEKTRISCHE, MAAR DAN STAAN WE NOG ALTIJD MET Z'N ALLEN IN DE FILE.

Elke Rutten, architect en student stedenbouw

Aangeboden door de provincie Limburg

WE BESLISSEN VANDAAG HOE WE MORGEN WONEN, LEVEN EN WERKEN

In het Beleidsplan Ruimte Limburg maakt de provincie keuzes voor de toekomst van Limburg. “Het is belangrijk dat die keuzes toekomstbestendig zijn”, zegt Inge Moors, gedeputeerde van Ruimtelijke Ordening.

Als gedeputeerde van Ruimtelijke Ordening is Inge Moors bevoegd voor de invulling van het Beleidsplan Ruimte Limburg dat kadert binnen het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Om dat met kennis van zaken te doen, organiseerde ze samen met TomorrowLab de toekomstverkenning “4keerLimburg2040”.

Inge Moors: “Hoe en waar we morgen en overmorgen wonen, leven en werken hangt immers af van beslissingen die we vandaag nemen. Het is daarom belangrijk om inzicht te krijgen in hoe onze wereld evolueert, welke trends zich voordoen en welke impact dat heeft op Limburg. Wanneer we dat weten, dan kunnen we daar ook op anticiperen bij de uittekening van het Beleidsplan Ruimte Limburg.”

Het mag duidelijk zijn, de uitdagingen zijn talrijk en

hebben allemaal een impact op de leefomgeving van Limburg. Gedeputeerde Inge Moors: “We zoeken hoe Limburg van economische betekenis kan zijn binnen een internationale context. De samenstelling van de bevolking verandert en dus ook de woonbehoeften. Verspreide bebouwing heeft zich, met voor- en nadelen, doorgezet. De open ruimte staat onder druk terwijl de natuur-, bos- en landbouwgebieden essentieel zijn voor onze voedselproductie, biodiversiteit, luchtzuivering, wateropvang, houtvoorraad, ontspanning in het groen en de strijd tegen de klimaatverandering. Ook bereikbaarheid en ontsluiting van onze provincie met de auto, de fiets, het openbaar en collectief vervoer blijft een focuspunt.”

Limburg heeft een geheel eigen DNA en een eigen ruimtelijke structuur, anders dan de rest

INGE MOORS
gedeputeerde van Ruimtelijke ordening

van Vlaanderen. De stedelijkheid in Limburg is anders, de open ruimte is beter maar het openbaar vervoer is slechter. Limburg ligt aan de rand van de Vlaamse ruit, maar centraal in de Euregio Maas-Rijn, met zijn 3 miljoen inwoners en 250.000 bedrijven, en centraal binnen de metropool Brussel-Amsterdam-Keulen.

“Daarom kiezen we ervoor om ons platteland, onze typische stedelijkheid en onze economische clusters te versterken en creëren we ruimte voor onze verbindingen. Tegelijkertijd bouwen we verder aan één van onze belangrijkste troeven: onze open ruimte, waarbij natuur en landbouw belangrijke spelers zijn. Deze troef moeten we bewaken, want ze is uniek voor Vlaanderen. 74 procent van Limburg is open ruimte en ze is van de beste kwaliteit,” besluit gedeputeerde Inge Moors.

“ONZE OPEN RUIMTE
IS EEN TROEF
DIE WE MOETEN
VERSTERKEN”

Inge Moors

RUIMTE OM TE ONDERNEMEN GELDT OOK VOOR DE TOERISTISCHE SECTOR

Limburg heeft een toeristische roeping. Willen we die ook in de toekomst veilig stellen, dan moet het Beleidsplan Ruimte Limburg zekerheid geven aan toeristische ondernemers. Enkel dan zullen ze bereid zijn om nog meer te investeren en zo mee te zorgen voor meer jobs en meer welvaart.

Toerisme en ruimtelijke planning hebben op het eerste zicht weinig met elkaar te maken. Zo lijkt het toch. Maar niets is minder waar. Gedeputeerde van Toerisme Igor Philtjens is daar heel duidelijk over: “Zonder ruimte kan je immers niet ondernemen. Dat geldt ook voor toeristische ondernemers. Voor het toerisme is de Limburgse omgeving van zeer grote waarde.” In welke mate Limburg een toeristische roeping heeft, blijkt uit de cijfers. Vorig jaar noteerden we 4,3 miljoen overnachtingen in onze provincie. We spreken dan van verblijfstoeristen. Daar bovenop komen nog eens miljoenen dagtoeristen. Al die toeristen komen speciaal naar Limburg om te genieten van onze mooie landschappen, de prachtige natuur, het pittoreske platteland en ons erfgoed zoals de vele kastelen en het mijnverleden. Ook het fruitlandschap in Haspengouw behoort tot dit erfgoed. Het is dan

“ONZE LANDSCHAPPEN
ZIJN DE HARDWARE
VAN ONZE TOERISTI-
SCHE ROEPING.”

Igor Philtjens

ook niet meer dan logisch dat we de makers van dit landschap, de fruitelers en de landbouwers, voldoende ruimte geven om te ondernemen en de fruitsector volledig tot bloei te laten komen. Waarna ook de toeristen kunnen genieten van hun prachtige landschappen en zo op hun beurt zorgen voor nog meer beleving. Gedeputeerde Igor Philtjens: “De Limburgse omgeving is eigenlijk de hardware die Limburg zo aantrekkelijk maakt en die we moeten koesteren. Een grote verscheidenheid op zo een kleine oppervlakte. Het Beleidsplan Ruimte Limburg moet die verscheidenheid ruimtelijk, voor de toekomstige generaties vastleggen, zodat ook de Limburgers kunnen blijven genieten van vakantie in eigen provincie.” Die nabijheid van de toeristische troeven is ook het succes van het Limburgs fietsroutenwerk

IGOR PHILTJENS
gedeputeerde van Toerisme

dat volgend jaar 25 jaar bestaat. 2.000 bewegwijzerde fietspaden zorgen voor een unieke fietsbeleving. “Het fietsroutenwerk is de meest duurzame manier om Limburg te ontdekken. De trend van het ecotoerisme moet in Limburg niet meer worden uitgevonden. Het klimaatbewustzijn is er al”, zegt Igor Philtjens. Voor de gedeputeerde is het dan ook belangrijk dat het Beleidsplan Ruimte Limburg zekerheid voor de toekomst geeft voor toeristische

ondernemers. Slechts dan zullen ondernemers bereid zijn om verder te investeren en te zorgen voor jobs. Op die manier kan de toeristische sector verder groeien en zorgen voor welvaart.

Aangeboden door de provincie Limburg

COMBI-MOBILITEIT IS DE NIEUWE STRATEGIE

Een beter georganiseerd openbaar vervoer kan voor een stuk onze mobiliteitsproblemen oplossen. Maar niet helemaal. “We moeten vooral denken aan combi-mobiliteit”, zegt gedeputeerde van Mobiliteit Bert Lambrechts.

Met een toename met 15,4 procent ingeschreven personenwagens sinds 2007 in Limburg, hoeft het niet te verwonderen dat ook in onze provincie de files toenemen. “Deze evolutie zet onze bereikbaarheid onder druk. Dit is nefast voor onze concurrentiepositie en onze verdere ontwikkelingskansen. Oplossingen liggen”, nog altijd volgens gedeputeerde Bert Lambrechts, “onder meer in een hoger investeringsritme in mobiliteit (o.a. Noord-Zuid en Spartacus) en in een nieuwe benadering van onze mobiliteit, waarbij we meer in termen van hiërarchisch gestructureerde vervoersnetten en de onderlinge optimale verknoping denken.” In dat kader lopen momenteel de voorbereidingen om het busnetwerk te hertekenen in de richting van een gelaagd en meer vraaggestuurd netwerk. “Met de basisbereikbaarheid willen we op plaatsen en momenten waar de vraag naar busvervoer kleiner is geen lege bussen meer laten rijden maar kiezen we voor alternatieve voertuigen. Drukbezette lijnen willen we dan

weer versterken met een frequentere bediening. Zo komen we tot een meer aantrekkelijk en kwaliteitsvol vervoer als waardig alternatief voor de auto”, aldus Bert Lambrechts.

Overigens is het volgens de gedeputeerde fout om te denken dat we met een efficiënter openbaar

“ENKEL MET EEN
COMBINATIE VAN
BUS, AUTO EN FIETS
KUNNEN WE DE
FILES TEGENGAAN”

Bert Lambrechts

BERT LAMBRECHTS
gedeputeerde van Mobiliteit

vervoer onze mobiliteit opnieuw helemaal vlot trekken. Meer en meer wint de idee van combi-mobiliteit, zeg maar het gecombineerd gebruik van het openbaar vervoer met de fiets, auto en andere innovatieve vervoersmiddelen. Bert Lambrechts: “Door een combinatie van vervoersmiddelen die naadloos op elkaar aansluiten, geraken we ook op onze bestemming. Met de opkomst van diverse MAAS (Mobility as a Service)-aanbieders zal het combineren ook eenvoudiger worden.”

Dit brengt ons naadloos bij ... de fiets. Limburg geniet een grote bekendheid als recreatieve fietsprovincie. “Maar onze ambitie moet verder reiken”, zegt Bert Lambrechts. “Ook voor functionele fietsverplaatsingen (woon-werk, woon-school, winkel) moeten we Limburgers verleiden om vaker de fiets te nemen. De voordelen zijn legio. De fiets is snel en betrouwbaar. En het

is ook nog eens goed voor het klimaat en de leefbaarheid van onze leefomgeving.”

Anticiperend op dit enorme potentieel van de (elektrische) fiets zal de provincie in samenwerking met de gemeenten daarom ook in de toekomst blijven investeren in het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk (BFF), dat vandaag al een lengte heeft van zo'n 1.940 kilometer en de verdere uitbouw van het fietssnelwegennetwerk. Prioritair hier zijn de noord-zuidas van Hamont-Achel naar Gingelom, de oost-westas langs het Albertkanaal van Lanaken naar Tessenderlo en het Kolenspoor.

OOK DE LIMBURGERS VERDIENEN EEN DYNAMISCHE JOB

TOM VANDEPUT
gedeputeerde van Economie

Welke economische toekomst heeft Limburg? Sommigen zien Limburg als het parkgebied van het centrum van Vlaanderen.

Gedeputeerde van Economie Tom Vandeput ziet dit totaal anders : “Limburg is meer dan de groene long van Vlaanderen. Wij hebben een sterke economische ambitie. Die ambitie kunnen we slechts waarmaken als we voldoende ruimte voor bestaande ondernemingen en starters in onze provincie voorzien.

Geleidelijk aan schuiven we op van een industriële regio naar een dienstenprovincie. Op het vlak van tewerkstelling heeft de dienstensector de industrie al ingehaald. Wij werken daarom aan een goede mix van kwalitatieve en goed ontsloten bedrijventerreinen met stedelijke campussen zoals de Corda Campus te Hasselt.” Met die mix creëert Limburg ruimte voor ondernemerschap

in de 8 economische speerpunten: maak, bouw, logistiek, toerisme, circulaire economie, duurzame en slimme energie, creatieve economie, IT en innovatieve landbouw. Gedeputeerde Tom Vandeput: “Het zal wel een zaak zijn om de beschikbare ruimte anders in te vullen. Onderzoek, innovatie, ondernemerschap en opleiding op één locatie levert alleen maar voordelen op. Dit is een model dat in Nederlands Limburg al met succes wordt toegepast.” De Limburgse economie drijft op vele kleine en middelgrote ondernemingen, waarvan vele bedrijven op kleinere gemeentelijke KMO-zones zijn gevestigd. “Een verspreid aanbod van lokale bedrijventerreinen verankeren we in de provinciale ruimtelijke planning.”

“GELEIDELIJK AAN SCHUIVEN WE OP
VAN EEN INDUSTRIËLE REGIO NAAR EEN
DIENSTENPROVINCIE.”

Tom Vandeput